ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΦΕΥΡΕΤΩΝ

Ο ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓΙΟΣ ΕΥΓΕΝΗΣ

Στὶς ὄχθες τοῦ Ρήνου, μιὰ βροχερὴ ἡμέρα τοῦ φθινοπώρου, ἕνας γέρος πολὺ καταβεβλημένος περιπλανιόταν, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν πιστό του ὑπηρέτη ὁ ὁποῖος τὸν βοηθοῦσε νὰ περιπατάει. Ἕνας νέος κρατοῦσε τὶς ἀποσκευές του.

Αὐτὸς ὁ γέρος, ὁ τόσο ἀσπρισμένος καὶ μὲ τὸ ρυτιδωμένο μέτωπο εἶταν ὁ Ἰωάννης Γουτεμβέργιος, ὁ ἐφευρέτης τῆς τυπογραφίας

Τρία ὁλόκληρα χρόνια τώρα βρισκόταν χωρὶς ἄσυλο καὶ πηγαινοερχότανε ἀπὸ τὴ Μαιγιάνς στὸ Στρασβοῦργο. Καμμιὰ πόρτα δὲν τοῦ ἀνοιγόταν.

Κι' ὅμως δὲ ζητοῦσε παρὰ νὰ δουλέψῃ κι' ἄς ἦταν τόσο ἀδύνατος καὶ τόσο γέρος. Ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦσε εἶταν ἕνα ἐργαστήριο, ὅπου νὰ μείνῃ ὡς τὴν ὕστερη πνοή του καὶ νὰ τελειοποιήσῃ τὴν τέχνη του.

Ὁ ἄνεμος φυσοῦσε δυνατά...Ὁ Ρῆνος εἶχε φουσκώσει... Οἱ φτωχοὶ ταξειδιῶτες τρομαγμένοι, ἐξηντλημένοι, παρακαλοῦσαν ἕναν ψαρᾶ νὰ τοὺς δεχθῇ στὸ σπίτι του. Ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος τοὺς λυπήθηκε καὶ προσέφερε τὴ φτωχική του καλύβα στὸ γέρο... Τὸν ξαπλώσαν πάνω σ' ἕνα κρεββάτι φτωχικό... Δυνατὸς πυρετὸς τὸν ἐβασάνιζε...

Οἱ σύντροφοι τοῦ Γουτεμβεργίου ἀρχίζουν νὰ κλαῖνε σιωπηλοὶ κοντά του. Ἡ θύελλα δυνάμωσε κι' ἡ βροχὴ χτυποῦσε δυνατὰ τὴ στέγη τῆς καλύβας. Τὸ παράθυρο ἔτριζε... Ἔξαφνα ἄνοιξε ἡ πόρτα κι' ὁ ψαρᾶς ἔμπασε μέσα ἕναν ἄνθρωπο ψηλόν, μουσκεμένον ἀπὸ ἀπὸ τὴ βροχή, ὁ ὁποῖος εἶπε :

— Ζητῶ τὸν Ἰωάννην Γουτεμβέργιον ἀπὸ τὴ Μαιγιάνς, ξέρετε ποῦ εἶνε ;

Ὁ ἄρρωστος συνῆλθε γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀπὸ τὴν ἀναισθησία, μόλις ἄκουσε νὰ προφέρουν τὸ ὄνομά του. Ἔκανε νόημα στοὺς φίλους του νὰ μὴ φανερώσουν πῶς εἶνε ἐκεῖ. Τί ἤθελαν ἀπ' αὐτὸν καὶ τὸν ζητοῦσαν. Δὲν ἤθελε νὰ τὸν βροῦν σὲ τέτοιο μέρος, καὶ σ' αὐτὸ τὸ χάλι, αὐτὸς ποὺ στὰ νειάτα του ἦταν τόσο περίφανος.

— Ὁ Ἰωάννης Γουτεμβέργιος δὲν εἶνε ἐδῶ, τοῦ ἀπήντησαν, ἐξακολουθῆστε τὸ δρόμο σας κι' ἀφῆστε μας ἥσυχους σᾶς παρακαλοῦμε.

— Ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Ἐλτβίλ, ὅπου μένει ὁ ἀρχιεπίσκοπός μας. Αὐτὸς μὲ στέλνει. Εἶνε πολλὲς ἡμέρες ποὺ γυρεύω τὸν εὐγενῆ γέρο Γουτεμβέργιο...

Κι' ἀμέσως ἔβαλε στὰ χέρια τοῦ συντρόφου τοῦ Γουτεμβεργίου ἕνα ἔγγραφο ποὺ εἶχε κάτω ἀπὸ τὸ ἐπανοφῶρι του.

Τότε ὁ Μπαϊλντὶκ ἄνοιξε τὸ ρολὸ καὶ διάβασε τὰ ἑξῆς :

«Ἐγὼ ὁ Ἀδόλφος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μαιγιάνς, ἀναγνωρίζω τὶς μεγάλες ὑπηρεσίες ποὺ προσέφερε ὁ πιστὸς Ἰωάννης Γουτεμβέργιος καὶ τὸν ὀνομάζω Εὐγενῆ».

Ὥστε ὁ Γουτεμβέργιος εἶταν Εὐγενὴς πιά. Θὰ εἶχε κάθε χρόνο ἕνα πλούσιο φόρεμα, εἴκοσι μεδίμνους, στάρι ἐκλεκτὸ καὶ δυὸ μεγάλα βαρέλια κρασί.

Ντράπηκε φαίνεται ὁ ἀρχιεπίσκοπος ν' ἀφήσῃ στὴν περιφέρειά του ἕνα τόσο σπουδαῖο πρόσωπο νὰ πεθάνῃ στὴ φτώχεια.

Οἱ σύντροφοί του τρελλοὶ ἀπὸ τὴ χαρά τους τοῦ ἔσφιξαν θερμὰ τὰ χέρια. Μὰ ἐκεῖνος χλωμὸς πάνω στὸ βρώμικο κρεββάτι ἄφηνε τὰ πικρὰ δάκρυά του νὰ κυλοῦν στὰ ἰσχνὰ μάγουλά του.

*

ΓΡΑΜΜΟΥΛΕΣ

Τὰ κέρδη τῶν ταυρομάχων ἔχουν πολὺ ἐλαττωθῆ στὴν Ἱσπανία, ὅπου μόνον οἱ πρώτης τάξεως ταυρομάχοι ἱκανοποιοῦνται, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι φυτοζωοῦν.

— Ἡ χρῆσις τῶν καρφιτσῶν εἶνε γνωστὴ πρὸ 600 ἐτῶν.

— Τὸ μέχρι τοῦδε ρεκὸρ ταχύτητος τῶν ἀεροπλάνων εἶνε 750 χιλιόμετρα τὴν ὥραν.

— Στὸ Βέλγιο οἱ τυφλοὶ ποὺ περπατοῦν στοὺς δρόμους εἶνε ἀναγκασμένοι νὰ κρατοῦν μιὰ ἰδιαίτερη σημαιοῦλα.

— Σὲ μιὰ τελευταία κινηματογραφικὴ ταινία ποὺ παίρνεται στὴ Γουϊνέα ἔλαβον μέρος καὶ ἀνθρωποφάγοι ὡς ἠθοποιοί.

καλύπτουν τὴν κλοπὴ τοῦ ἀλόγου των, ἱππεύουν ἄλλα ἄξια καὶ τὸν κυνηγοῦν. Μετὰ τρεῖς ὧρες τὸν πιάνουν καὶ τοῦ λένε :

— Ἄ, μὰ ἐσὺ δὲν ὑποφέρεσαι. φιλαράκο μου. Αὐτὴ τὴ φορὰ θὰ κρεμασθῆς στὰ σωστά !... Οὔτε ὁ Διάβολος δὲν σὲ γλυτώνει !...

Τὸν ξανάβαλαν ἐπάνω στ' ἄλογο καὶ τὸν ἔφεραν, νύχτα ἀκόμη, στὴν πλατεῖα τῆς Πιρὸς καὶ τὸν ἐκρέμασαν στὸ ἴδιο μέρος, ἀλλ' ἀφοῦ πρῶτα ἄφησαν χάμω τὴν περικεφαλαία του, γιὰ νὰ εἶναι βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ τὴν ἐγλύτωνε πειά ! Ἔπειτα, ἡσυχοι, ἐγύρισαν στὸ χωριό τους...

Ὅσο γιὰ τὸ φεουδάρχη, τὸν Ἄρχοντα τῆς Πιρός, ἔχοντας σίγουρο φυλαχτό, ἔφυγε μὲ χαρὰ γιὰ τὸν πόλεμο, ὅπου σκοτώθηκε πρῶτος.

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΖΥΛ ΡΕΝΑΡ

ΠΩΣ ΑΓΑΠΟΥΣΕ Η ΜΑΡΟΚΑ

Τὸ Μπουζὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶνε τόπος ἐρειπίων. Στὴν προκυμαία, ὅταν φθάνει κανείς, συναντάει τὰ θαυμάσια χαλάσματα τῆς ἀρχαίας Πύλης τῶν Σαρακινῶν. Ἐνοίκιασα λοιπὸν στὴν πόλη αὐτὴ ἕνα μικρὸ σπιτάκι, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ μείνω ἀρκετὸ καιρό... Μιὰ μέρα ἄφησα τὸ σπίτι μου καὶ κατέβηκα στὴν ἀκτή. Κανεὶς δὲν ἦταν ἐκεῖ. Ἡ θάλασσα σὰν ἀποκαμωμένη ἀπὸ τὴ ζέστη εἶχε παραδοθεῖ ναρκωμένη στὰ παιχνίδια τῶν ἀκτίνων τοῦ ἥλιου. Ἔξαφνα, πίσω ἀπὸ ἕνα βράχο, ἄκουσα θόρυβο. Γύρισα καὶ εἶδα νὰ παίρνῃ τὸ λουτρό της, μιὰ θαυμασία γυναίκα. Γιὰ μιὰ στιγμὴ μὲ κοίταξε, ἄφησε μιὰ ἐλαφρὴ κραυγὴ τρόμου καὶ κολυμπώντας κρύφθηκε πίσω ἀπὸ τὸ βράχο. Σκέφθηκα ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ μείνῃ ἐκεῖ διαρκῶς, καὶ περίμενα νὰ βγῇ. Ἔπειτα ἀπὸ λίγο ἔβγαλε ἥσυχα—ἥσυχα τὸ κεφάλι της καὶ μοῦ φώναξε :

— Πηγαίνετε ἀπὸ κεῖ, κύριε, δὲν εἶνε εὐγενικὸ αὐτὸ ποὺ κάνετε.

Κι' ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν ἐκινήθηκα διόλου, ἐκείνη θυμωμένη μοῦ ξαναεῖπε τὰ ἴδια λόγια, μὰ ἐγὼ ἤμουν ἀμετάπιστος. Ἐπὶ τέλους ἔξω φρενῶν μοῦ φώναξε :

— Πηγαίνετε κύριε, θὰ μὲ κάνετε ν' ἁρπάξω κανένα κρῦο. Δὲν θὰ βγῶ, ἂν δὲ φύγετε.

***

Ἔπειτα ἀπὸ ὀκτὼ ἡμέρες εἴμαστε φίλοι, κι' ἔπειτα ἀπὸ ἄλλες ὀκτὼ κάτι περισσότερο ἀπὸ φίλοι. Τὸνομά της ἦταν Μαρόκα. Εἶταν κόρη ἑνὸς ἀποίκου Ἱσπανοῦ καὶ σύζυγος ἑνὸς Γάλλου, διοικητικοῦ ὑπαλλήλου, ποὺ ἐλέγετο Ποντζαμπάζ.

Συμφωνήσαμε ν' ἀλλάξῃ τὴν ὥρα τοῦ λουτροῦ της καὶ νἄρχεται στὸ σπίτι μου νὰ μὲ βλέπῃ. Ἔτσι ἡ ἐπισκέψεις της σπίτι μου ἔγειναν μὲ τὸν καιρὸ συχνές—πυκνές. Ἦταν θερμή, φλογερή, λαχταριστή, παράφορη. Μιὰ μέρα ἦρθε κοντά μου καὶ μοῦ ψιθύρισε μὲ πάθος :

— Θέλω νἀρθῇς στὸ σπίτι μου ἕνα βράδι !

Πετάχθηκα ταραγμένος.

— Τὸ θέλω ! ξανᾶπε ἐκείνη, γελώντας γιὰ τὸ φόβο μου.

— Εἶνε ἐπικίνδυνο αὐτό, τῆς εἶπα.

— Κάθε ἄλλο, ἀπήντησε λίγο θυμωμένη.

Ἐγὼ ἀρνήθηκα. Ντύθηκε τότε βιαστικὰ κ' ἔφυγε, χωρὶς νὰ πῇ λέξη. Ἔκανα ὀκτὼ ἡμέρες νὰ τὴν δῶ. Ὅταν τὴν ἐννάτη συναντηθήκαμε, ἡ πρώτη της λέξη ἦταν :

— Θἀρθῇς στὸ σπίτι μου, ναὶ ἢ ὄχι ;

— Ναί, εἶπα σφίγγοντάς την στὴν ἀγκαλιά μου.

Τὴν ἴδια νύχτα πῆγα. Εἶταν καταχαρούμενη γι' αὐτὸ καὶ κάθε τόσο μοῦλεγε :

— Βλέπεις τὶ δειλὸς ποὺ εἶσαι ; Νά, ποὺ ἦρθες καὶ δὲν διατρέχεις κανέναν κίνδυνο. Φοβιτσιάρη. Ἡσύχασε.

Ἐγὼ ὅμως δὲν μποροῦσα νὰ ἡσυχάσω καθόλου. Νόμιζα ὅτι καθόμουν πάνω σὲ ἀναμένα κάρβουνα. Ἔξαφνα ἀκούσαμε δυνατὸ χτύπημα στὴν πόρτα κι' ἀμέσως μιὰ φωνή :

— Ἄνοιξε Μαρόκα ! Εἶμαι ἐγώ !

Τινάχθηκε ὁλόρθη.

— Κρύψου κάτω ἀπὸ κεῖ, μοῦ εἶπε.

Ξαπλώθηκα μὲ τὴν κοιλιὰ καὶ γλύστρησα κάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι. Τότε ἐκείνη πῆγε στὴν κουζίνα. Τὴν ἄκουσα ν' ἀνοίγῃ ἕνα συρτάρι, νὰ τὸ ξανακλείνῃ κι' ἔπειτα νὰ ξαναόρχεται στὸ δωμάτιο. Κρατοῦσε κάτι τι στὸ χέρι της, μὰ δὲν μποροῦσα νὰ ξεχωρίσω τί. Τὸ ἄφησε σ' ἕνα κάθισμα κ' ἐπειδὴ ὁ ἄντρας της φώναξε, αὐτὴ τοῦ ἀπαντοῦσε μὲ γλυκειὰ φωνή :

— Λὲ βρίσκω τὰ σπίρτα. Στάσου λίγο. Ἄ, νάτα !

Σὲ λίγο μπῆκε ἐκεῖνος. Δὲν εἶδα ἄλλο τίποτα ἀπ' αὐτὸν παρὰ κάτι τεράστια πόδια. Ἂν τὸ σῶμα του ἦταν ἀνάλογο πρὸς αὐτά, τότε θὰ εἶχα νὰ κάνω σίγουρα μὲ γίγαντα. Τὸν ἄκουσα ποὺ τὴν φιλοῦσε, λέγοντας :

— Ἔξασα τὸ πορτοφόλι μου γι' αὐτὸ ἦλθα.

Κάτι τοῦ ἀπήντησε ἐκείνη, μὰ τὸ εἶπε θυμωμένη καὶ τόσο γρήγορα, ὥστε δὲν κατάλαβα τίποτα.

— Εἶσαι πολὺ θυμωμένη σήμερα, Μαρόκα, τῆς εἶπε ἐκεῖνος. Ἄς εἶνε ὅμως, καληνύχτα.

Βγῆκα ἥσυχα ἀπὸ τὸ κατιαφύγιό μου κι' ἐκάθησα σὲ μιὰ καρέκλα. Μὰ ἔξαφνα εἶδα κάτι νὰ γυαλίζῃ ἐκεῖ. Ἔσκυψα κι' ἀνάκρυσα ἕνα τσεκοῦρι μικρό, ἀκονισμένο σὰν ξυράφι.

— Ἂν ὁ ἄνδρας σου μὲ ἔπερνε εἴδησι ; τῆς εἶπα, τρομαγμένος ἀκόμη.

— Μεῖνε ἥσυχος, μοῦ ἀποκρίθηκε ψυχρά. Δὲν διατρεχεῖς κανέναν κίνδυνο.

— Καλὸ κι' ἂν ἔσκυβε νὰ πάρῃ τίποτε ;

— Δὲν θὰ ἔσκυβε, πρόσθεσε σοβαρά.

— Μὰ καλά, ἂν ἔπεφτε τὸ καπέλλο του ;

Στάθηκε λίγο μὲ κοίταξε μὲ τὴν ἴδια πάντα ἄγρια ἔκφραση στὰ μάτια καὶ μοῦ εἶπε :

— Ἔ, λοιπὸν ἂν ἔσκυβε... δέν..

— Λέν...

—Δὲ θὰ σηκωνόταν πιὰ ζωντανός!

Ζὺλ Ρενὰρ